

Pracovní soubor divadla

ČIN

D. PAPEŽ :

MESSALINA

Repertoár „Činu“ - podzim 1945

1. října v 19:30	Jeřábek-Pletka: PAN PETR PLETICHA
8. října v 19:30	Jeřábek-Pletka: PAN PETR PLETICHA
15. října v 19:30	Jeřábek-Pletka: PAN PETR PLETICHA
22. října v 19:30	Jeřábek-Pletka: PAN PETR PLETICHA
29. října v 19:30	Jeřábek-Pletka: PAN PETR PLETICHA
5. listopadu v 19:30	A. P. Čechov: STRÝČEK VÁŇA
12. listopadu v 19:30	A. P. Čechov: STRÝČEK VÁŇA
19. listopadu v 19:30	A. P. Čechov: STRÝČEK VÁŇA
26. listopadu v 19:30	Déda Papež: MESSALINA
3. prosince v 19:30	Déda Papež: MESSALINA
10. prosince v 19:30	Déda Papež: MESSALINA

REPORTÁŽNÍ HRA O MESSALINĚ

Messalina, tato půvabná a kouzelná hřišnice, která lákala mnohého spisovatele k psaní románu nebo novely, zaujala mne již před léty, při čtení životopisné knihy Angličana Roberta Gravesa „Já, Claudius“. Myšlenka ku psaní hry vznikla však až nyní, kdy jsem znovu slyšel přednášet nádhernou báseň Macharovu ze sbírky „Pohanské plameny“. A byla to právě tato báseň, která mne inspirovala k závěru mé hry, vlastnímu monologu Messalinina a celému obrazu s tribunem Evodem.

Nádherná hřišnice ...

Nepíši životopis Messaliny. Moje hra se točí jen okolo základních motivů jejího života: 1. příchod k zvrhlému císaři Caligullovi, 2. vzestup Messaliny v její kariéře, která se přímo prolíná s dějinami římského imperia v jeho největším úpadku, a 3. její pád, to jest naplnění rozhodnutí císaře a manžela Claudia, že Messalina zemře.

Stavím zde vlastně dva zásadní protiklady. Římské césary v jejich ubohosti a jejich rozhledy a rádce v jejich úskočné chamtivosti a pomstychtivosti.

Skutečně historickými postavami hry zůstávají oba césarové, milenka Claudiova Calpurnie a tribun Silius. Ostatní, snad sice existující, ale ne zcela ověřené, reprodukuji jednak podle pramenů, získaných knihou Gravesovou, jednak podle historických ověřených poznámek římského kalendáře Claudiova.

Svou stavbou, rychlým spádem i úsečným dialektem, řadil bych novou práci mezi dramata reportážní. Konečně k tomuto zařadění

opravňuje mne i charakteristika osob, jejichž hlavní rysy tkví v dramatických momentech jednotlivých scén. Částečně ironisující, možno říci snad i komisující nádech postavy Claudiovy v prvé jeho scéně, volen jest úmyslně, aby pak tím více vynikl jeho prudký obrat a užití moci po návratu z Britannie, kdy odsuzuje Messalinu stručnou větou opravdového vladaře.

Není mým úmyslem podávat povšechně a podrobně nástin celého období Claudiovy vlády. Soustřeďuji se jen na Messalinu. Nejudu úmyslně za císařem do Britannie, ačkoliv právě tato jeho veliká výprava měla nesmírný vliv i na Messalinu, ale zůstávám u jádra, kolem něhož se zatím kupí nové intriky a kolem něhož se i nahromadí nová zvěřstva v nových neřestech krásné hřišnice.

Přes všechny špatnosti, jimiž moje hrdinka oplývá, myslím, že jsem v „Messalině“ napsal roli, po níž by mohla herečka toužit. Je v ní souhrn všech lidských i nelidských vlastností. Dovede být děckem i poddanou občankou ve scéně úvodní, aby se změnila v mánivou milostnici v dalších obrazech, které jsou stále stupňovány novou její vášní, až se ponenáhlu mění v surovou manii, v ničivou touhu smyslné uchvatitelky a nelitostné rozkošnice, která dovede stejně lásku rozdávat jako láskou ničit, stejně se podrobovat Erosu, jako vládnout jeho chtíči. Přál bych si, aby moje „Messalina“ v brzkém čase našla jeviště, režiséra i herečku.

Ačkoli věřím, že herečku najde nejnázve...

Déda Papež

DÉDA PAPEŽ:

MESSALINA

REPORTÁŽNÍ DRAMA

REŽIE: Š. SKALSKÝ — VÝPRAVA: Z. ŠVADLENKA

KOSTYMY: J. SVÁTEK — MASKY: J. ČERMÁK

OSOBY:	CALIGULLA	} římscí císařové	Z. MOŠNIČKA
	CLAUDIUS		Z. MUSIL
	CASSIUS CHAEREUS,	vojevůdce	A. K. BYR
	CAESONIUS		VL. NESMĚL
	SILIUS		J. VRANÝ
	TRIBUN		* * *
	MESSALINA		E. ŽELIVSKÁ
	CALPURNIE		B. ANDRESKOVÁ D. ŠKALOUDOVÁ
	OTROKYNĚ		* * *

Začátek
v 19.30

DĚJ V ŘÍMĚ V DOBĚ ÚPADKU CÍSAŘSTVÍ

SCÉNICKÁ HUDBA K „MESSALINĚ“

Byl mi svěřen tento odpovědný, ale nesnadný úkol. Jako jinde tak i zde snažil jsem se o motivisaci ve formě krátkých předeher k jednotlivým obrazům.

Tři osoby děje, a to Messalina, Cassius a Claudius mají své typické motivy, ve kterých se snažím zachytit jejich charakter.

Pro Messalinu jsem zvolil nejprve housle a cello pro motiv lyricko-tragický v mol tónině, který přechází v mámivě libivou Es dur, aby později byl vystřídán attacou plechových nástrojů v chromatické parafrázi a ukončen opět smířlivou Es dur houslemi a cellem. Vidím totiž v Messalině krásnou, svůdnou a milující ženu, která všech svých předností užívá až k rozkošnické lásce, v níž zabíjí. V posledních okamžicích svého života se však opět mění, konečně uspokojena nepoznaným dosud dotekem celého muže, v krásnou, ale slabou ženu.

Cassius je charakterisován jako vojevůdce fanfárami se spodním a tragickým dovětkem cello.

Claudius jako imperátor taktéž césařskými širokými fanfárami s jistými a určitými tóny.

Zbývající dva motivy jsou relativně statické. Je to motiv rozkošnického Říma, který dominuje jen na začátku a na konci, a konečně motiv zlomu či smrti, který je společný jak pro Cassia tak pro Messalinu.

Scénická hudba k Papežově Messalině má za úkol spojit jednotlivé obrazy v nerozborný a jednolité celek, což je první předpoklad dobrého — a já věřím že je — reportážního dramatu.

Doufám, že mé hudební pojetí je a bude v naprostém souladu s celkovou představou autorovou i režisérovou.

Run. St. Zdeněk Rybka.

D R O B N O S T I

Dramatický kroužek reálného gymnasia v Praze II., Křemencová ul., věnoval „Činu“ několik cenných divadelních rekvizit. Pěkně děkujeme.

Autoru „Messaliny“ Dědovi Papežovi svěřila umělecká správa Jihočeského Národního divadla v Českých Budějovicích po Katajevově „Cestě Květů“ další režii: Kvapilovu pohádku „Princezna Pampeliška“, kterou v jeho režii uvedl v červnu t. r. i „Čin“ jako svou druhou úspěšnou porevoluční premiéru. Papeži, zlom vaz i ve svém novém působišti!

Na leden 1945 připravujeme v novém obsazení Vavříkovu hříčku na zámku „Casanova“, která byla „Činem“ přihlášena co soutěžní představení pro Jiráskův Hronov 1946, pod záštitou ÚMDOČ.

Pracovní soubor divadla „Čin“ byl pozván k zájezdu do Berouna k představení pro vojsko. Nabídnuta Papežova „Messalina“ a Jeřábka-Pletky „Pan Petr Pleticha“. Uskuteční se o vánocích.

Kdo by chtěl spolupracovat v „Činu“, hlase se na některé z našich zkoušek. Data a hodiny zkoušek jsou oznamovány na vývěškové tabuli u pokladny divadla (Praha II, Smečky 26).

Mladí autoři, nabídněte své hry pro příští období. Dobré zařadíme.

Divadelní a filmové
kostymy jen od

JANA SVÁTKA

Praha I, Perštýn 18, Husova 4 - Tel. 357-70

Malby pokojů
provádí firma

J. SLABIHOUDEK

Praha XII, Šafaříkova 3 - Tel. 513-16

Fotoamaterům
dobře poradí
a jejich snímky vypracuje

FOTOGRAF TRUNEČEK

Vinohrady, Londýnská 56 - Tel. 287-33

KLOBOUKY HRABĚ VINOHRADY

Obuv vycházkovou,
luxusní, sportovní

zhotoví Vám přesně dle míry

Telcfon 541-68

HORKÝ MILOSLAV

ZKOUŠENÝ MISTR - OBUVNÍK

PRAHA XII, RADHOŠŤSKÁ 3

Dobré šaty

od krejčího

Telefon 395-91

JOSEFA PRŮDKA

Praha XII, Tř. maršála Stalina 22